

Waarom ik niet meer naar de kerk ga... (Wayne Jacobsen)

Dit artikel (in vraag en antwoord vorm) verscheen in de editie van mei 2001 in BodyLife (Gemeenteleven, www.lifestream.org) en is de wereld over gegaan om mensen een kader en een woordenschat te bieden om anderen te helpen hoe ze het leven in het Lichaam van Christus kunnen ontvangen, op een meer relationele manier dan binnen het traditionele gemeenteleven mogelijk is.

Beste medegelovige,

Ik stel het op prijs dat je bezorgd bent over mijn welzijn en waardeer je bereidwilligheid om kwesties aan te stippen waarover jij je zorgen maakt. Ik weet dat de manier waarop ik spreek over 'de gemeente' wat ongebruikelijk is en dat sommigen het zelfs gevaarlijk noemen. Gelooft me, ik snap je bezorgdheid omdat ik ook zo heb gedacht en zelfs anderen daarover heb onderwezen.

Als je vrede hebt met de status quo van de hedendaagse georganiseerde religie, zal je wat je nu gaat lezen niet zo fijn vinden. Ik probeer je niet te overtuigen en je ertoe te bewegen om mijn zienswijze over de gemeente over te nemen. Ik wil al je vragen zo open en eerlijk mogelijk beantwoorden. Zelfs als we het niet met elkaar eens zijn, hoop ik dat je zult inzien dat onze verschillen er niet toe hoeven te leiden dat we als leden van het Lichaam van Christus uiteindelijk van elkaar vervreemd raken.

Naar welke gemeente ga jij?

Ik heb dit altijd een vervelende vraag gevonden. Ook toen ik deze vraag kon beantwoorden met het noemen van een specifieke plaats of organisatie. Ik weet wat er in de christelijke wereld mee bedoeld wordt, maar er wordt van een verkeerde gedachte uitgegaan, namelijk dat de gemeente iets is waar je naar toe kunt gaan, zoals je naar een bepaald evenement, een plaats of georganiseerde groep toe gaat. Ik denk dat Jezus op een heel andere manier naar de gemeente kijkt. Hij sprak er niet over alsof het ging om een plek waar je naar toe kunt gaan, maar sprak over een manier van leven in relatie met Hem en andere volgelingen van Hem. Als je mij vraagt naar welke gemeente ik ga is dat niet zoiets als vragen waar ik naar Jacobsen ga. Hoe moet ik daar nu antwoord op geven? Ik ben een Jacobsen en waar ik naar toe ga, daar is een Jacobsen. 'Gemeente' is ook zo'n woord. Het bepaalt niet een locatie of een instituut. Het beschrijft een volk en hoe degenen die tot dat volk behoren met elkaar omgaan. Als we dat uit het oog verliezen, zal ons begrip van 'gemeente' misvormd worden en zullen we veel van haar vreugde missen.

Probeer je niet gewoon de vraag te ontlopen?

Ik besef dat het lijkt op kibbelen over woordgebruik, maar woorden zijn belangrijk. Als we met het woord 'gemeente' alleen maar denken aan de samenkomst op zondag of aan een instituut dat in het leven is geroepen als organisatie, missen we totaal wat het inhoudt om als Lichaam van Christus te leven. Zo'n instituut zal ons een vals gevoel van veiligheid geven, wanneer we ons verbeelden dat door het wekelijks bijwonen van een samenkomst we deel hebben aan Gods Gemeente. In dezelfde context hoor ik mensen soms praten over 'de gemeente verlaten' wanneer ze stoppen met het bijwonen van een bepaalde samenkomst.

Maar wanneer de gemeente iets is wat we zijn, en niet iets is waar we naar toe gaan, hoe kunnen we dat dan beëindigen of verlaten, tenzij we Christus Zelf loslaten?

En als ik het bijwonen van een bepaalde samenkomst beschouw als zijnde mijn aandeel in de gemeente, heb ik mezelf dan niet afgescheiden van een menigte broeders en zusters die niet (meer) naar dezelfde samenkomst gaan als ik?

De gedachte dat mensen die op zondag naar een samenkomst gaan, een aanbiddingsdienst meemaken en naar een preek luisteren, deel zijn van de gemeente en mensen die dat niet doen, geen deel zijn van de gemeente, zou volkomen vreemd zijn voor Jezus. Het gaat er niet om waar we zijn op een bepaald moment in het weekend, maar hoe we in Hem leven, samen met andere gelovigen, gedurende de hele week.

Maar moeten we dan niet (wekelijks) bij elkaar komen?

Ik denk niet dat dit noodzakelijk is. Als we ergens zouden zijn waar geen andere gelovigen zijn, dan nog is Jezus heel goed in staat om voor ons te zorgen. Ik zou de vraag daarom anders willen stellen: zullen mensen die de levende God steeds beter leren kennen er ook niet naar verlangen om echte en hechte relaties te hebben met andere gelovigen? Natuurlijk! De roep van het Koninkrijk is geen oproep tot afzondering. Ieder persoon die ik heb ontmoet die verder wil in het leven met en in Jezus, verlangt ernaar een echte en hechte relatie met andere gelovigen te hebben. Ze beseffen dat wat zij weten en kennen van Gods leven slechts een deel is en dat de volheid van Hem alleen ervaren kan worden in de gemeente.

Maar het is niet altijd eenvoudig om zo'n relatie te vinden en op te bouwen. Soms gaan we door moeilijke tijden en lijkt het erop dat we geen andere gelovigen tegenkomen op onze reis met wie we onze honger kunnen delen. Dat geldt vooral voor hen die ervaren dat het conformeren aan de verwachtingen van de religieuze instituten om hen heen hun relatie met Jezus hindert. Ze merken dat ze door gelovigen met wie ze een goede band hadden, buiten worden gesloten. En niemand die zo iets meemaakt vindt dat leuk. Dat is uitermate pijnlijk en je zult dan gaan uitkijken naar andere hongerige gelovigen om de reis samen te maken.

De omschrijving van gemeenteleven waar ik van houd is die van een groep mensen die ervoor kiest om samen op te trekken gedurende een deel van hun reis, door hechte vriendschappen aan te gaan met andere gelovigen en samen naar God te luisteren.

Moeten we ons dan niet verbinden aan een plaatselijke groep?

Dat hoor je zo vaak tegenwoordig. Je zou haast gaan geloven dat het ergens in de Bijbel staat, maar ik ben het nog niet tegengekomen. Velen van ons is 'onderwezen' dat je niet kunt overleven zonder de 'bedekking van het lichaam' (of van een persoon of bediening) anders zal je tot een dwaalleer komen of terugvallen in zonde. Maar gebeurt dat in de plaatselijke gemeente waar we deel van uit maken (of maakten) ook niet?

Ik ken veel mensen die niet (meer) in dergelijke structuren leven en niet alleen in toenemende mate vanuit een diepe relatie met God leven, maar ook hechte relaties hebben met andere gelovigen, die zelfs dieper gaan dan wat zij in het 'instituut' hebben ervaren. Mijn passie voor Jezus ben ik absoluut niet kwijtgeraakt en ook mijn passie voor Zijn Gemeente niet. Integendeel, in de afgelo-

pen jaren is die alleen maar sterker geworden. De Bijbel roept ons wel op om toegewijd te zijn, maar vooral aan elkaar, niet aan een instelling. Jezus heeft gezegd dat als twee of drie samenkomen in Zijn Naam, zij de levenskracht van gemeenteleven zouden ervaren. Omdat Hij daar aanwezig is.

Heeft het zin om regelmatig aan een plaatselijke uitingsvorm van die realiteit deel te nemen? Natuurlijk. Maar we begaan een enorme vergissing als we aannemen dat we diezelfde verbondenheid zullen ervaren als we zo'n manier van samenkomen – al dan niet op regelmatige basis – gaan 'organiseren', louter vanwege het feit dat we dan tot eenzelfde kerk of gemeenschap behoren. Fellowship (of, in het Nederlands: gemeenschap met andere gelovigen) vindt plaats waar mensen een deel van hun reis samen beleven. Ze wordt gekenmerkt door een open en eerlijke manier van omgaan met elkaar, echt om elkaar geven, ook in geestelijk opzicht, onder andere door elkaar te bemoedigen en aan te moedigen om Jezus te blijven volgen, waar en hoe Hij ook leidt.

Maar onze instituten (lees: gemeenten/kerken) zorgen er toch voor dat we niet tot dwaling komen?

Het spijt me, maar ik moet deze zeepbel echt even doorprikken: elke grote ketterij die Gods volk de afgelopen 2000 jaar heeft geslikt, kwam voort uit de gevestigde kerken en groepen, door toedoen van 'leiders' die dachten dat ze de gedachten van God beter kenden dan de anderen in hun omgeving. En omgekeerd is het zo dat letterlijk elke beweging van God onder mensen die hongerden naar Hem, werd afgewezen door de 'kerk' van die dagen; de mensen werden buitengesloten, geëxcommuniceerd of zelfs geëxecuteerd omdat ze God wilden volgen.

Iedereen die ik ooit ben tegengekomen en die groeit in het leven van Jezus, heeft het verlangen naar echte en hechte relaties met andere gelovigen.

Als je in de instituten (gemeenten/kerken) je geborgenheid hoopt te vinden, ben ik bang dat je enorm teleurgesteld zult worden. Jezus heeft niet gezegd dat 'naar de kerk gaan' onze veiligheid zou garanderen, maar Hem vertrouwen wel. Hij heeft ons een zalving van de Geest gegeven, zodat we het verschil tussen waarheid en dwaling zouden kennen. En die zalving zal toemenen naarmate we Zijn wegen leren kennen vanuit Zijn Woord en door dicht(er) bij Zijn hart te blijven. Dat zal je helpen om in te zien wanneer uitingsvormen van de gemeente waar jij mee te maken krijgt 'schadelijk' zijn voor Zijn werk in jou.

Traditionele gemeenten (kerken) zijn dus verkeerd?

Zeker niet! Ik ken veel gemeenten waar mensen echt van God houden en die hun best doen om in Hem te groeien. Ik kom ieder jaar in zo'n twaalf verschillende samenkomsten, waar ik merk dat men veel meer gericht is op relaties dan op religie. Jezus is het middelpunt van hun leven samen, en degenen die daar leiding geven zijn echte dienaren en zijn niet uit op positie of macht, zodat iedereen wordt aangemoedigd om de ander te dienen. Ik bid dat nog meer van deze gemeenschappen een nieuwe passie voor Jezus zullen krijgen, dat ze echt om elkaar gaan geven en de bereidheid zullen hebben om de

wereld te dienen met Gods liefde. Maar ik denk ook dat we moeten toegeven dat er niet zoveel van zulke gemeenten zijn en dat de meesten maar korte tijd bestaan voordat ze naar institutionele antwoorden gaan zoeken voor de noden in het Lichaam, in plaats van dat ze afhankelijk blijven van Jezus. Als dat gebeurt voel je dan niet veroordeeld wanneer God je ertoe leidt om daar niet in mee te gaan.

Moet ik dan maar stoppen met 'naar de kerk' gaan?

Ik vrees dat die vraag ook de plank mis slaat. Weet je, ik geloof dat jij net zo min 'naar de kerk' kan gaan als ik. Wij maken er gewoon deel van uit. Vervul gewoon de rol die Jezus jou heeft toebedeeld, waar dat ook mag zijn. We groeien niet allemaal in dezelfde omgeving op. Misschien kom je samen met een groep mensen, op een bepaald tijdstip en op een afgesproken plek; door daaraan deel te nemen zal je dichter naar Jezus toe groeien en geef je Hem de gelegenheid om Zijn werk in je te doen. Denk alsjeblieft niet dat je per se weg moet gaan. Maar houd wel in gedachten dat deze manier van samenkomen op zich geen gemeente is. Het is gewoon een van de vele uitingsvormen die er zijn.

Laat je niet verleiden tot de gedachte dat dit de enig juiste manier van gemeenteleven is, alleen maar omdat jij deze samenkomsten bijwoont. Gemeenteleven vindt alleen plaats wanneer God je in aanraking brengt met een handjevol broeders en zusters met wie jij een hechte vriendschapsrelatie kan opbouwen, waarbinnen je de ups and downs van je reis kunt delen. Dat kan je tegenkomen in traditionele gemeenten, maar ook daarbuiten. Ik heb de afgelopen jaren honderden zo niet duizenden mensen ontmoet die teleurgesteld waren in traditionele gemeenten en toch geestelijk groeiden door Gods leven te delen met anderen, en dit vond meestal binnenshuis plaats.

Dus samenkomen aan huis is het antwoord?

Natuurlijk niet. Laten we duidelijk zijn: hoe fijn het ook is om aanbiddingsdiensten mee te maken in een grote samenkomst en onderwijs te krijgen van gezalfde sprekers, de ware vreugde van gemeenteleven kunnen we niet vinden in grote groepen mensen. In de eerste 300 jaar van het bestaan van de gemeente bleek de gemeente aan huis de perfecte 'vorm' te zijn van samenkomen. Huissamenkomsten zijn veel geschikter voor de dynamiek van het 'gezinsleven' die Jezus bedoelde.

Maar samenkomsten houden aan huis zijn niet het medicijn. Ik heb huissamenkomsten meegemaakt die behoorlijk 'ziek' waren en ik heb ook samenkomsten meegemaakt in een gebouw waar men een fijne hechte relatie met elkaar had. Maar ik houd ervan om contact te kunnen hebben met alle deelnemers wanneer we als lichaam bijeen zijn. Ik weet dat men er tegenwoordig niet zo van houdt, omdat het veel makkelijker is lekker achterover te leunen tijdens een mooie, goed afgestemde (of niet zo fraai afgestemde) dienst, zonder jezelf te hoeven geven, je hart te laten zien of om te zien naar andere reisgenoten.

Maar waar het mij uiteindelijk om gaat is niet waar of hoe men samenkomt, maar of men al dan niet gericht is op Jezus en op het daadwerkelijk helpen van de ander op zijn of haar reis naar het gelijkvormig worden aan Hem. Het gaat minder om de samenkomsten op zich, als wel om de kwaliteit van de relaties die men onderling heeft. Als ik ergens kom zoek ik altijd naar zulke mensen en elke keer dat ik ze tegenkom maakt me dat weer blij.

Reageer je eigenlijk niet vanuit pijn?

Dat is best mogelijk, de tijd zal het uitwijzen, denk ik, maar eerlijk gezegd geloof ik van niet. Iedereen die zich richt op gemeentelieven zal bezeerd worden. Er zijn twee soorten pijn: je hebt de soort pijn die te maken heeft met een probleem waar met zorg wat aan te doen is, zoals een verstuite enkel. En je hebt de pijn waar alleen iets aan gedaan kan worden door je terug te trekken, bijvoorbeeld als je hand aan een kachel brandt.

Waarschijnlijk hebben we allemaal wel eens op de een of andere manier pijn geleden wanneer we probeerden Gods leven in te passen in een instituut. De meesten van ons hebben het een tijd lang volgehouden in de hoop dat het wel beter zou gaan als we hier en daar wat aanpassingen aanbrachten. Hoewel we er in tijden van opwekking misschien wel in slaagden om op zekere wijze succes te hebben, ontdekten we ook dat uiteindelijk het conformeren aan een instituut in botsing kwam met de vrijheid die mensen nodig hebben om in Christus te kunnen groeien. Dat is in werkelijk elke groep gebeurd die in de loop van de geschiedenis ontstaan is.

Ben jij op zoek naar de volmaakte gemeente?

Nee, en ik denk ook niet dat ik die aan deze kant van de eeuwigheid zal vinden. Volmaaktheid is niet mijn doel, maar wel mensen ontmoeten die Gods prioriteiten kennen. Het is één ding dat mensen worstelen om iets samen met anderen na te jagen. Maar het is iets anders om er achter te komen dat onze idealen weinig met elkaar gemeen hebben.

Het is veel belangrijker dat kinderen echte fellowship tussen gelovigen onderling ervaren, dan dat ze 'zoet' gehouden worden met een gelikt kinderprogramma met alle toeters en bellen.

Ik maak er geen geheim van dat ik me ernstig zorgen maak over de toestand waarin het georganiseerde christendom zich bevindt. Het meeste van wat we vandaag de dag 'kerk' noemen is niet meer dan goed georganiseerde optredens, waarbij er nauwelijks relaties bestaan tussen de bezoekende gelovigen. Gelovigen worden aangemoedigd om in toenemende mate afhankelijk te zijn van het systeem of het leiderschap van de gemeente, in plaats van afhankelijk te zijn van Jezus Zelf. We besteden meer energie aan het instituut dan aan het helpen van mensen om veranderd te worden aan de voet van het kruis!

Ik heb er genoeg van om 'fellowship' te hebben met mensen die de kerk alleen maar zien als een wekelijkse poging om van hun schuldgevoelens af te komen, om vervolgens de rest van de week te leven met dezelfde prioriteiten als de wereld. Ik heb er genoeg van dat mensen meer geven om hun eigen inspanningen om rechtvaardig te zijn, maar niets geven om de mensen die nog in de wereld zijn. Ik heb genoeg van hen die het Lichaam van Christus gebruiken als een verlengstuk van hun eigen ego en anderen gaan manipuleren ten behoeve van hun eigen behoeften. Ik heb genoeg van al die preken die bol staan van bindingen aan religie in plaats van dat ze leiden tot de vrijheid van Gods liefde. Ik heb genoeg van plekken waar niet aan relaties kan worden gebouwd vanwege het beroep dat voortdurend op de mensen gedaan wordt ten behoeve van een doeltreffend instituut.

Maar onze kinderen hebben toch de gemeente nodig om ' bezig' te worden gehouden op een zinvolle manier?

Wat ze volgens mij het meest nodig hebben is dat ze deel uitmaken van Gods leven, door middel van relaties en "fellowship" met andere gelovigen. De praktijk leert dat 92% van de kinderen die opgroeien in de zondagschool met modern amusement en bijbehorende aanpak de 'kerk' verlaten als ze het huis uitgaan. In plaats van dat we onze kinderen vullen met ethiek en regels, moeten we ze laten zien wat leven vanuit Gods leven in ons inhoudt. Zelfs sociologen vertellen ons dat de belangrijkste factor die bepaalt of een kind zal slagen in de maatschappij een hechte persoonlijke vriendschap met volwassenen is die niet tot hun gezin behoren. Geen enkele zondagschool kan die rol vervullen. Ik ken een gemeenschap in Australië die, na twintig jaar Gods leven als gezinnen met elkaar gedeelde te hebben, kon zeggen dat geen enkel kind het geloof los liet tijdens hun groei naar volwassenheid. Ik weet dat sommige mensen het niet met me eens zijn, maar het is veel belangrijker dat kinderen echte fellowship tussen gelovigen onderling ervaren, dan dat ze 'zoet' gehouden worden met een gelikt kinderprogramma met allerlei moderne toeters en bellen.

Welke aspecten vind je belangrijk binnen het gemeentelieven?

Ik ben altijd op zoek naar mensen die de Levende Christus willen volgen. Hij is het middelpunt van hun leven, hun liefde en hun gesprekken. Zij willen echt zijn en laten anderen vrij in hun keuzes, ze mogen alle vragen stellen die ze willen stellen en ze mogen Zijn stem volgen zonder dat anderen hen ervan beschuldigen dat ze scheuring maken en rebels zijn. Ik ben op zoek naar mensen die hun geld niet verkwesten aan impo-sante gebouwen of indrukwekkende programma's en naar plaatsen waar mensen die naast elkaar zitten geen vreemden voor elkaar zijn, waar iedereen deel kan nemen aan het samenzijn als priester van God, in plaats passief toe te zien vanaf een veilige afstand.

Geef je hiermee de mensen niet een excuus om gewoon thuis te blijven zitten en niets te doen?

Ik hoop van niet, hoewel ik weet dat dit een gevaar is. Ik besef dat sommige mensen die de traditionele gemeente verlaten die vrijheid misbruiken om hun eigen genoegens na te jagen en op die manier lopen ze het gemeentelieven helemaal mis. Ik ben ook geen voorstander van het voortdurend overstappen van de ene naar de andere gemeente ('gemeente-hoppen'); Mensen die van de ene plek naar de andere rennen op zoek naar de nieuwste rage of de beste gelegenheid om hun eigen zelfzuchtige verlangens te bevredigen.

Maar de meeste mensen die ik tegen gekomen ben en die niet meer in het systeem zitten, hebben hun passie voor Jezus en Zijn volk niet verloren. Ze hebben het systeem verlaten omdat de traditionele samenkomsten niet meer beantwoordden aan hun honger naar relaties. Zij zijn op zoek naar echte uitingsvormen van gemeentelieven en betalen daar soms een hoge prijs voor. Geloof me, we vinden het allemaal makkelijker om met de stroom mee te gaan, maar als je eenmaal geproefd hebt van de levende fellowship tussen gepassioneerde gelovigen, wil je niets anders meer.

Veroorzaakt deze kijk op de gemeente geen scheiding tussen christenen?

Op zich niet. Mensen veroorzaken scheidingen als ze verlangen dat anderen meegaan in hun openbaring van

waarheid. De meesten van ons worden er op de reis die we maken van beschuldigd dat ze verdeeldheid zaaien, omdat de vrijheid bedreigend overkomt voor hen die hun veiligheid vinden in het religieuze systeem. Maar de meesten willen helemaal niet anderen ertoe te bewegen hun gemeente te verlaten. We beschouwen het Lichaam van Christus als groot genoeg om Gods volk te omvatten, waar en hoe Hij hen ook bij elkaar brengt.

We hebben niet nog meer 'gepraat (praters) over de gemeente' nodig, maar mensen die in de dagelijkse werkelijkheid het 'gemeente zijn' uitleven.

Een van de dingen die men vaak over de traditionele gemeente zegt is dat de zondagochtend het enig gepaste moment is voor de 'gemeente'. We komen dan samen met mensen die op ons lijken en van de dingen houden waar wij ook van houden. Ik heb gemerkt dat ik nu veel meer gelegenheid heb om met mensen in aanraking te komen die uit alle geleidingen van Zijn Lichaam komen. Ik eis niet van andere mensen dat ze net zo moeten doen en handelen als ik en ik hoop dat degenen die een andere kijk op gemeente-zijn hebben, niet meer van mij zullen verlangen dat ik me aanpas aan hun visie.

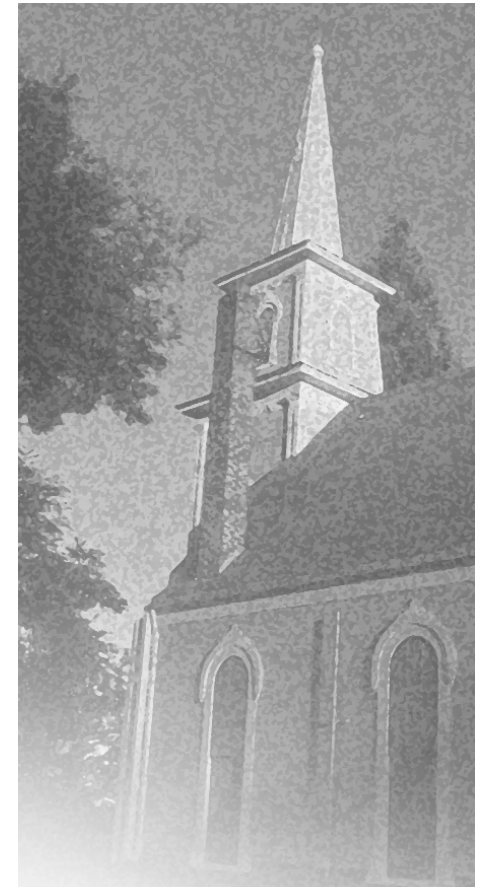
Waar vind ik zo'n soort fellowship?

Het antwoord daarop is niet zo makkelijk te geven. Misschien is het dichterbij dan je denkt, temidden van de mensen met wie jij op dit moment een (hechte) band hebt. Misschien is het in de buurt waar je woont of op je werkplek. Je kunt ook samenwerken met anderen in hulpverleningsprojecten voor arme mensen, daklozen, zwervers en andere gebroken mensen in je omgeving, als een manier om je leven in Hem te delen met anderen die dezelfde honger hebben.

Je moet niet verwachten dat dit soort fellowship makkelijk in een organisatievorm past. Ze is organisch en Jezus kan je daarin leiden, waar je je nu ook bevindt. Let er eens op of Hij je zo leidt in contacten met anderen dat je samen met zo'n tien reisgenoten deze reis kunt maken. Misschien gaan ze niet allemaal naar dezelfde gemeente toe. Misschien zijn het burens of mensen op je werk die Jezus volgen. Zou zo'n samenstelling van een groep gelovigen niet heel vruchtbaar kunnen zijn?

Je moet niet verwachten dat het allemaal gladjes verloopt. Je zult een aantal duidelijke beslissingen moeten nemen in het gehoorzamen aan Jezus. Misschien moet je aanvankelijk nog wat oude gewoonten kwijtraken en vrij worden, zodat Hij Zijn gemeenschap om je heen kan bouwen, maar het is de moeite waard. Ik weet dat het sommige mensen stoort dat ik niet mijn plek inneem in de kerkbank op zondagmorgen, maar ik kan je wel zeggen dat mijn slechtste dag buiten dat systeem, nog steeds beter is dan de beste dagen die ik binnen het systeem had. Voor mij is het vergelijkbaar met zelf een set golfclubs ter hand nemen en het spel gaan spelen, in plaats van te luisteren naar iemand die over het golfspel praat. Gemeente zijn is net zo iets. We hebben niet nog meer 'gepraat (praters) over de gemeente' nodig, maar mensen die in de dagelijkse werkelijkheid het 'gemeente zijn' uitleven.

Over de hele wereld ontdekken mensen opnieuw hoe dat werkt. En jij kunt een van hen zijn, als je Hem toestaat jou de plek in Zijn Lichaam te geven en te wijzen.

Waarom ik niet meer naar de kerk ga

(geschreven door Wayne Jacobsen)